

Seminarie 4 december 2013

De 6de staatshervorming en de Bijzondere Financieringswet: een evaluatie

André Decoster & Willem Sas^(*)
CES - KULeuven

(*) met dank aan Koen Algoed, Benoît Bayenet, Anton Delbarre, Kris De Swerdt, Axel Mathot en Lieven Meert

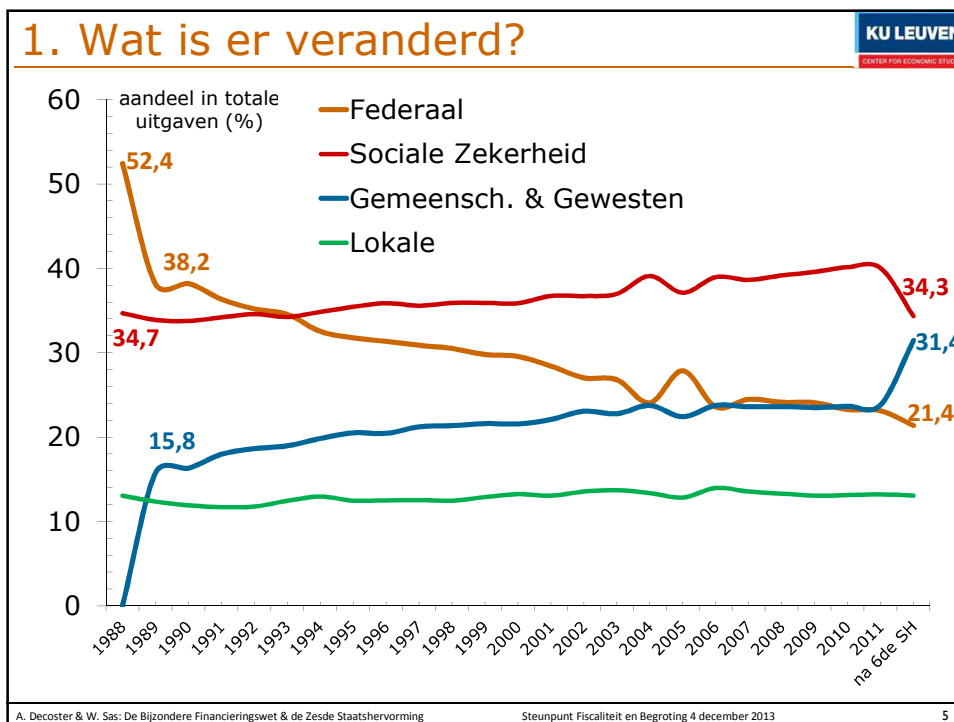
Inhoud

KU LEUVEN

CENTRE FOR ECONOMIC STUDIES

1. Wat is er veranderd?
2. Het evaluatiekader
3. Fiscale autonomie
4. Responsabilisering
5. Solidariteitsmechanisme
6. Transparantie
7. Winnaars-verliezers
8. Besluit

Inhoud	KU LEUVEN CENTER FOR ECONOMIC STUDIES
1. Wat is er veranderd?	
2. Het evaluatiekader	
3. Fiscale autonomie	
4. Responsabilisering	
5. Solidariteitsmechanisme	
6. Transparantie	
7. Winnaars-verliezers	
8. Besluit	
A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming	Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013
	4

1. Wat is er veranderd?

- historische hervorming
 - qua omvang overdracht bevoegdheden
 - vergelijkbaar met 1989
- => herziening BFW
- meerdere invalshoeken voor evaluatie
- hier: 12 principes

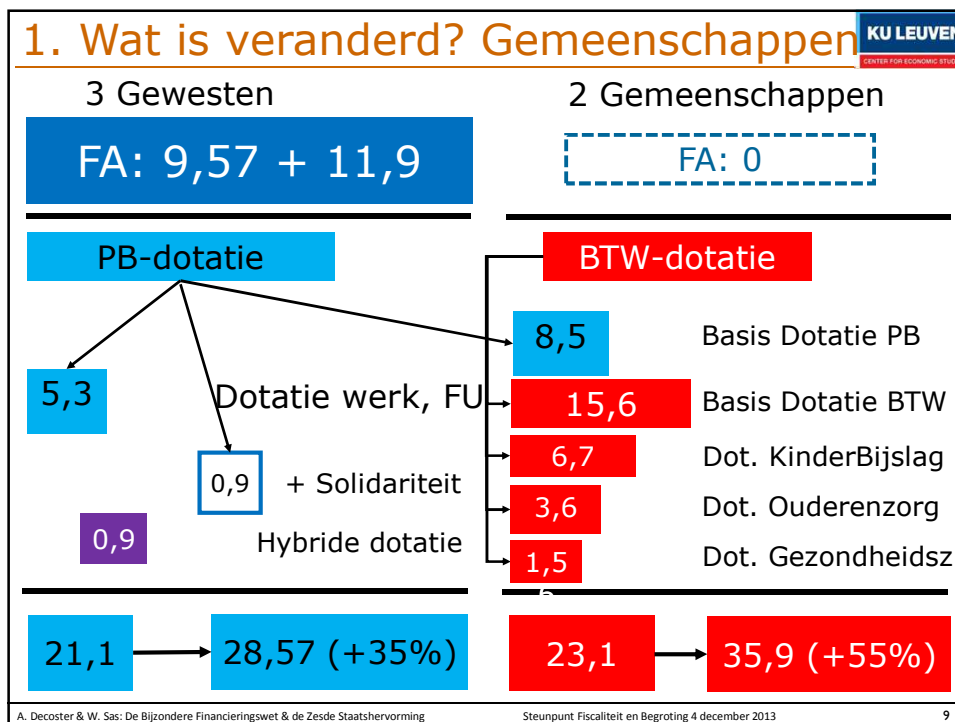
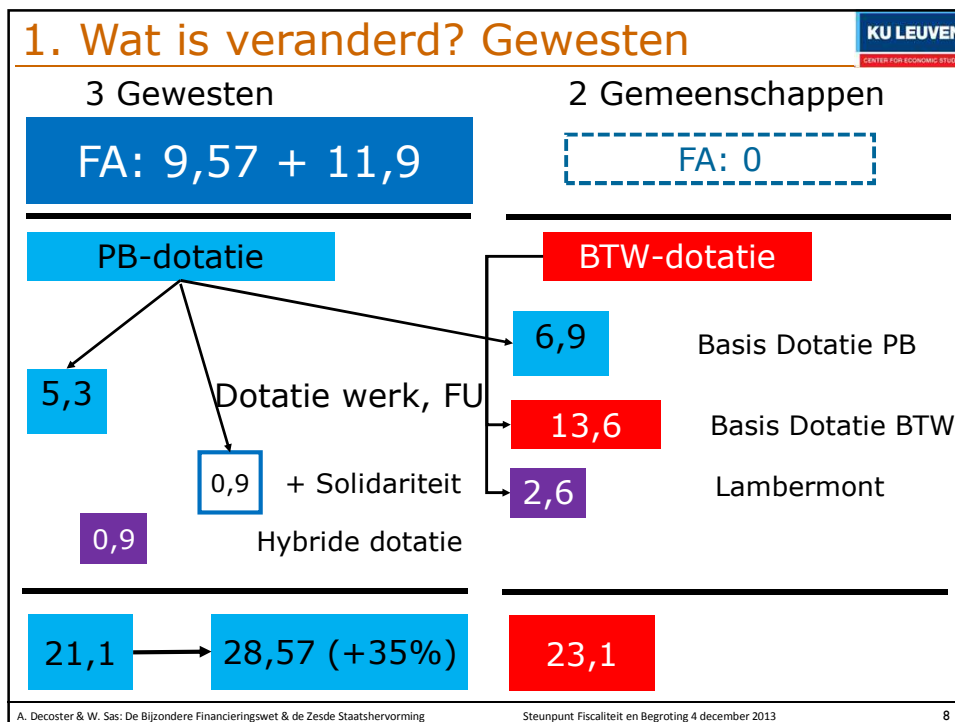
A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming
Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013
6

1. Wat is veranderd? oude BFW 2015

3 Gewesten	2 Gemeenschappen
FA: 9,57	FA: 0
PB-dotatie 15,3 - 5 Basis Dotatie 1,2 + Solidariteit - Neg Term	BTW-dotatie 6,9 Basis Dotatie PB 13,6 Basis Dotatie BTW 2,6 Lambermont
21,1	23,1

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming
Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013
7

Inhoud	KU LEUVEN CENTER FOR ECONOMIC STUDIES
1. Wat is er veranderd?	
2. Het evaluatiekader	
3. Fiscale autonomie	
4. Responsabilisering	
5. Solidariteitsmechanisme	
6. Transparantie	
7. Winnaars-verliezers	
8. Besluit	
A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming	Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013 11

2. Evaluatiekader: de 12 principes	KU LEUVEN CENTER FOR ECONOMIC STUDIES
1. Financiële bevoegdheden entiteiten significant verhogen	
2. Deloyale fiscale concurrentie vermijden	
3. Behouden van regels inzake progressiviteit van personenbelasting	
4. Verzekeren leefbaarheid federale staat, fiscale prerogatieven	
5. De responsabilisering van deelstaten versterken	
6. Rekening houden met bevolkings- en leerlingenaantallen	
7. Behouden solidariteit tussen entiteiten zonder perverse elementen	
8. Geen enkele deelstaat mag structureel verarmen	
9. Financiële stabiliteit van de deelstaten garanderen	
10. Rekening houden specifieke situatie Brussel	
11. Evenwicht globale overheidsfinanciën bewaren	
12. Verifiëren van de pertinentie van de simulaties	
A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming	Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013 12

Inhoud	KU LEUVEN CENTER FOR ECONOMIC STUDIES
1. Wat is er veranderd?	
2. Het evaluatiekader	
3. Fiscale autonomie	
4. Responsabilisering	
5. Solidariteitsmechanisme	
6. Transparantie	
7. Winnaars-verliezers	
8. Besluit	
A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming	Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013 13

3. Fiscale autonomie (mia €)

KU LEUVEN

CENTER FOR ECONOMIC STUDIES

	Vlaams Gewest	Vlaamse Gem.	Vlaanderen (G & G)	Waals Gewest	Franse Gem.	Brussels Gewest	Totaal Gewesten
Dotaties							12,2
Eigen belastingen (a)							9,6
Totale inkomsten (b)							21,8
Fis aut. (a)/(b) in %							43,9%

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de Zesde Staatshervorming

Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013

14

3. Fiscale autonomie (mia €)							
	Vlaams Gewest	Vlaamse Gem.	Vlaanderen (G & G)	Waals Gewest	Franse Gem.	Brussels Gewest	Totaal Gewesten
Dotaties	6,9	14,4	21,3	4,1	9,6	1,2	12,2
Eigen belastingen (a)	5,5		5,5	2,7		1,4	9,6
Totale inkomsten (b)	12,4	14,4	26,8	6,8	9,6	2,6	21,8
Fis aut. (a)/(b) in %	44,4%		20,6%	39,3%		53,5%	43,9%

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013 15

3. Fiscale autonomie (mia €)							
	Vlaams Gewest	Vlaamse Gem.	Vlaanderen (G & G)	Waals Gewest	Franse Gem.	Brussels Gewest	Totaal Gewesten
Dotaties	6,9	14,4	21,3	4,1	9,6	1,2	12,2
Eigen belastingen (a)	5,5		5,5	2,7		1,4	9,6
Totale inkomsten (b)	12,4	14,4	26,8	6,8	9,6	2,6	21,8
Fis aut. (a)/(b) in %	44,4%		20,6%	39,3%		53,5%	43,9%
NIEUWE BFW							
Dotaties	4,2	20,9	25,1	2,7	13,3	0,9	7,8
Eigen belastingen (c)	13,0		13,0	6,1		2,4	21,5
Totale inkomsten (d)	17,2	20,9	38,1	8,8	13,3	3,3	29,3
Fis aut. (c)/(d) in %	75,6%		34,2%	69,5%		71,3%	73,3%

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013 16

3. Fiscale autonomie (mia €)							
	Vlaams Gewest	Vlaamse Gem.	Vlaanderen (G & G)	Waals Gewest	Franse Gem.	Brussels Gewest	Totaal Gewesten
Dotaties	6,9	14,4	21,3	4,1	9,6	1,2	12,2
Eigen belastingen (a)	5,5		5,5	2,7		1,4	9,6
Totale inkomsten (b)	12,4	14,4	26,8	6,8	9,6	2,6	21,8
Fis aut. (a)/(b) in %	44,4%		20,6%	39,3%		53,5%	43,9%
NIEUWE BFW							
Dotaties	4,2	20,9	25,1	2,7	13,3	0,9	7,8
Eigen belastingen (c)	13,0		13,0	6,1		2,4	21,5
Totale inkomsten (d)	17,2	20,9	38,1	8,8	13,3	3,3	29,3
Fis aut. (c)/(d) in %	75,6%		34,2%	69,5%		71,3%	73,3%
TOENAME FISCALE AUTONOMIE							
in procentpunt	31,2%		13,6%	30,3%		17,8%	29,4%
in procent	70,3%		66,0%	76,8%		33,3%	67,0%

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming

Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013

17

3. Fiscale autonomie	
- FA substantieel toegenomen - voor de fiscaal competente entiteiten - federatie 'sui generis' is politieke keuze	

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming

Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013

18

Inhoud

1. Wat is er veranderd?
2. Het evaluatiekader
3. Fiscale autonomie
4. Responsabilisering
5. Solidariteitsmechanisme
6. Transparantie
7. Winnaars-verliezers
8. Besluit

KU LEUVEN
CENTER FOR ECONOMIC STUDIES

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming

Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013

19

4. Responsabilisering

- veel vragen bij te stellen
 - verschil FA en responsabilisering
 - gedrag overheid?
 - hoe meten?
- Juste retour ook al responsabiliserend
 - transitie PB-dotatie naar FA
 - verandert statisch niets aan responsabilisering
 - wel via elasticiteit PB (groter effect van groei)
 - keuze 'juste retour' als dotatie arbeidsmarkt

KU LEUVEN
CENTER FOR ECONOMIC STUDIES

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming

Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013

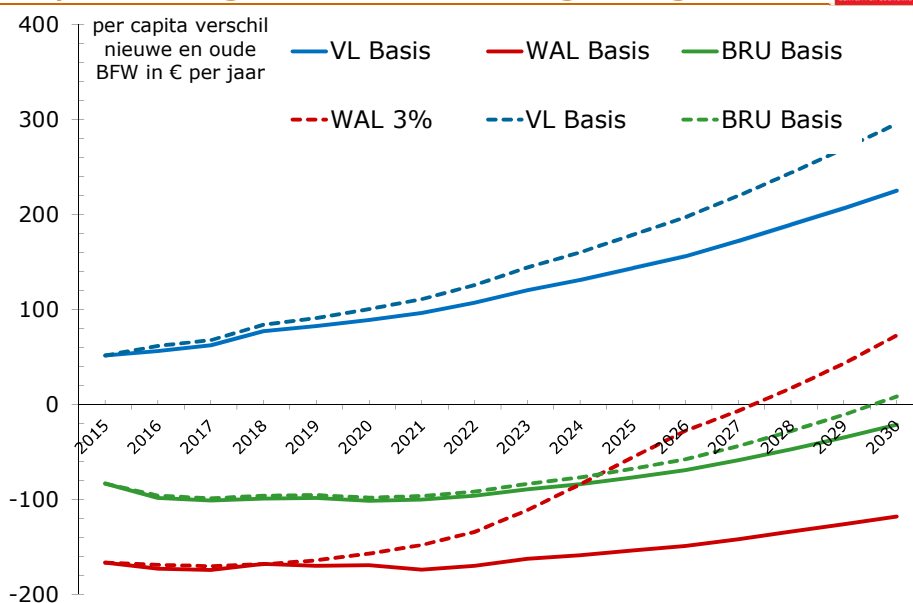
20

4. Responsabilisering

Tabel 2: Per capita huidige uitgaven en nieuwe dotaties voor overgedragen arbeidsmarktbevoegdheden in nieuwe BFW (ramingen voor 2015 in €¹⁷)

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Gewest
<i>Huidige uitgaven</i>	382	450	515
<i>Nieuwe dotatie</i>	412	338	298
<i>Saldo</i>	30	-112	-217

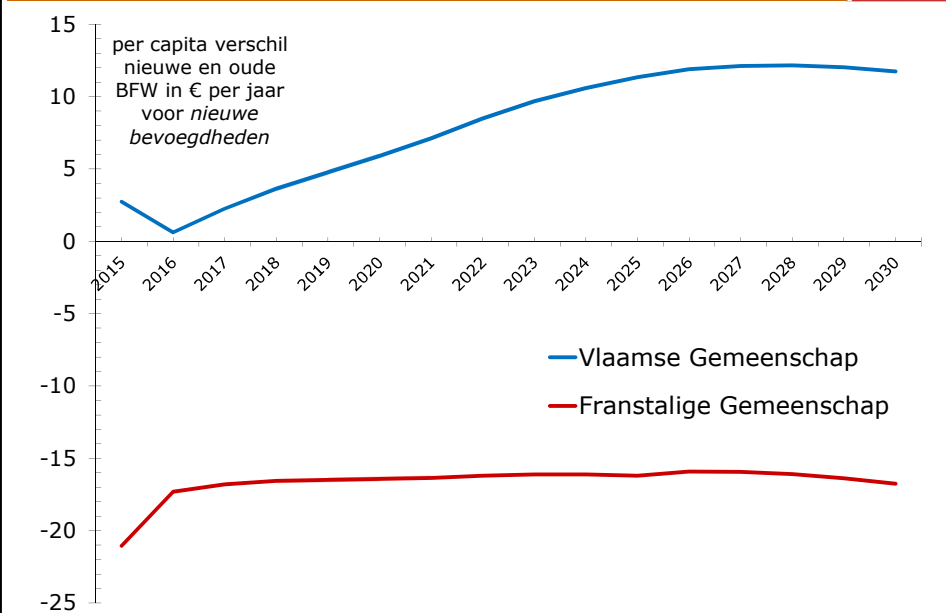
4. plukt regio vruchten hogere groei?

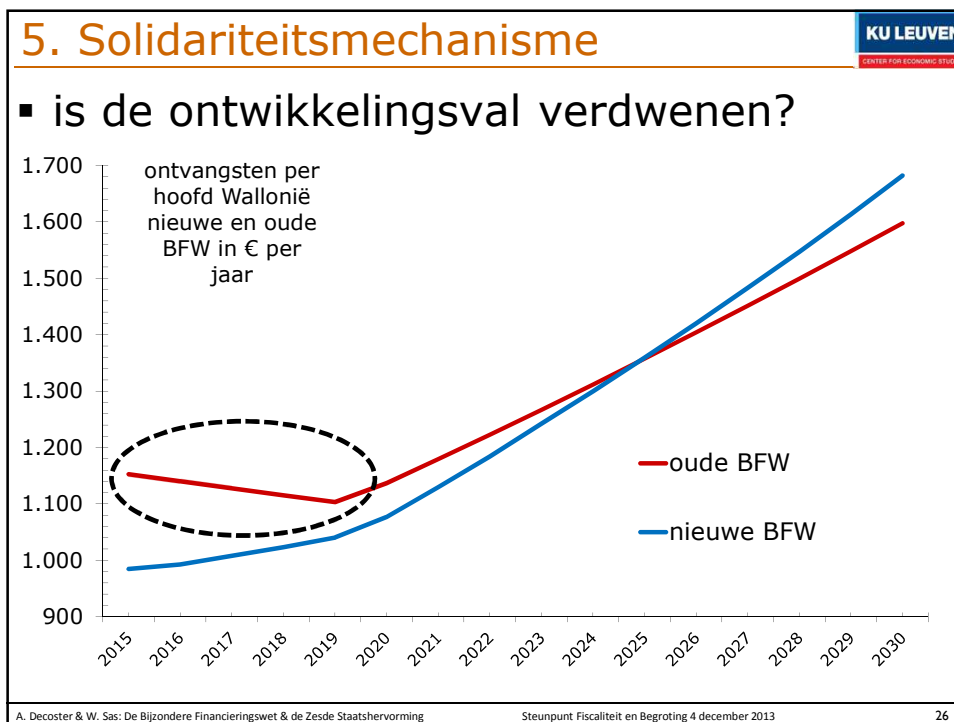
4. Responsabilisering

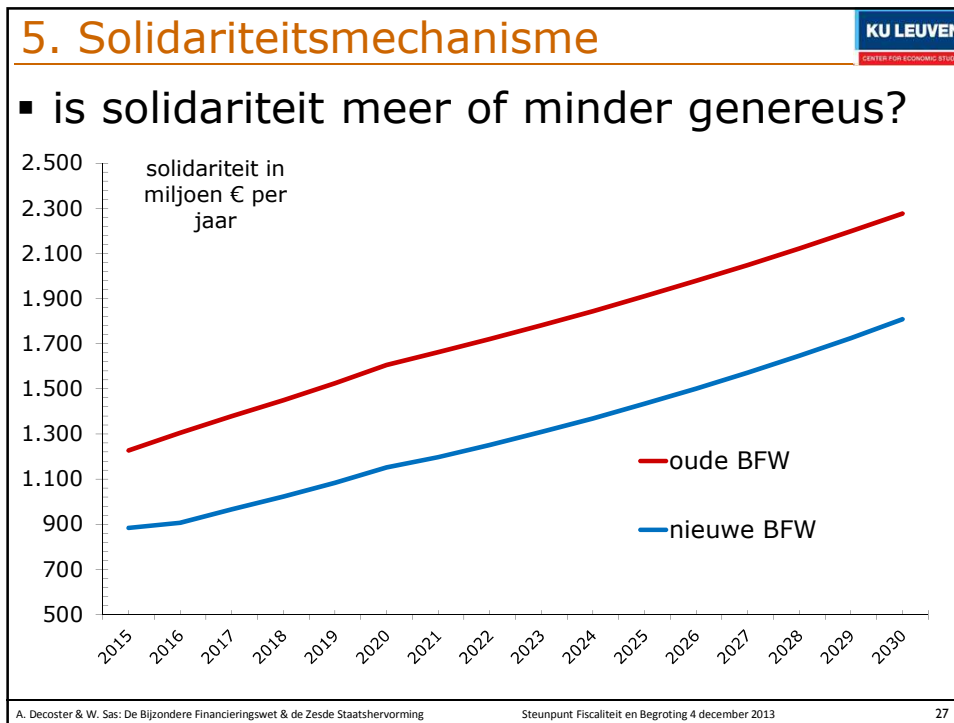
- en de gemeenschappen?
- = dotaties, vooral volgens behoeften
- => consumptiefederalisme?
- neen

4. Responsabilisering

Inhoud	KU LEUVEN CENTER FOR ECONOMIC STUDIES
1. Wat is er veranderd?	
2. Het evaluatiekader	
3. Fiscale autonomie	
4. Responsabilisering	
5. Solidariteitsmechanisme	
6. Transparantie	
7. Winnaars-verliezers	
8. Besluit	
A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming	Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013 25

Inhoud

1. Wat is er veranderd?
2. Het evaluatiekader
3. Fiscale autonomie
4. Responsabilisering
5. Solidariteitsmechanisme
6. **Transparantie**
7. Winnaars-verliezers
8. Besluit

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de Zesde Staatshervorming Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013 28

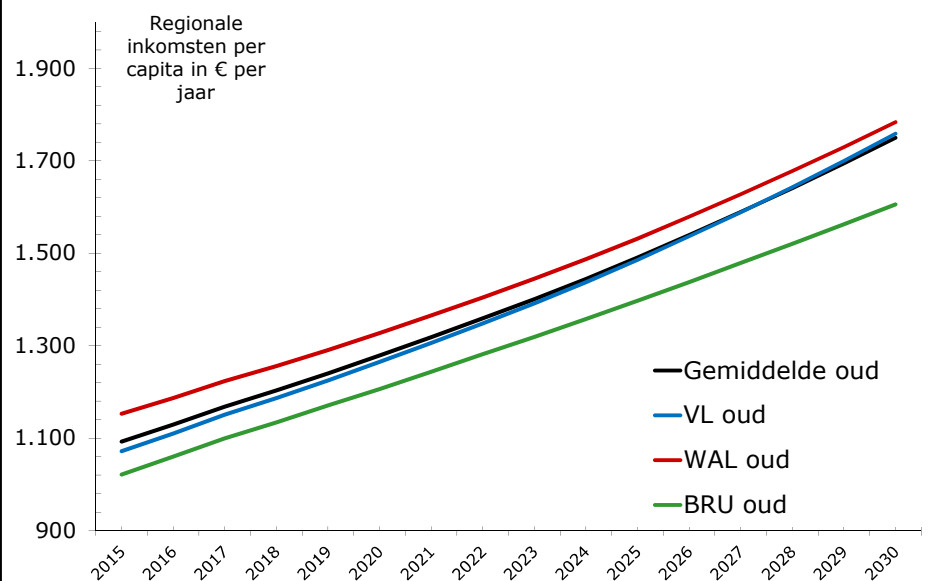
6. Transparantie

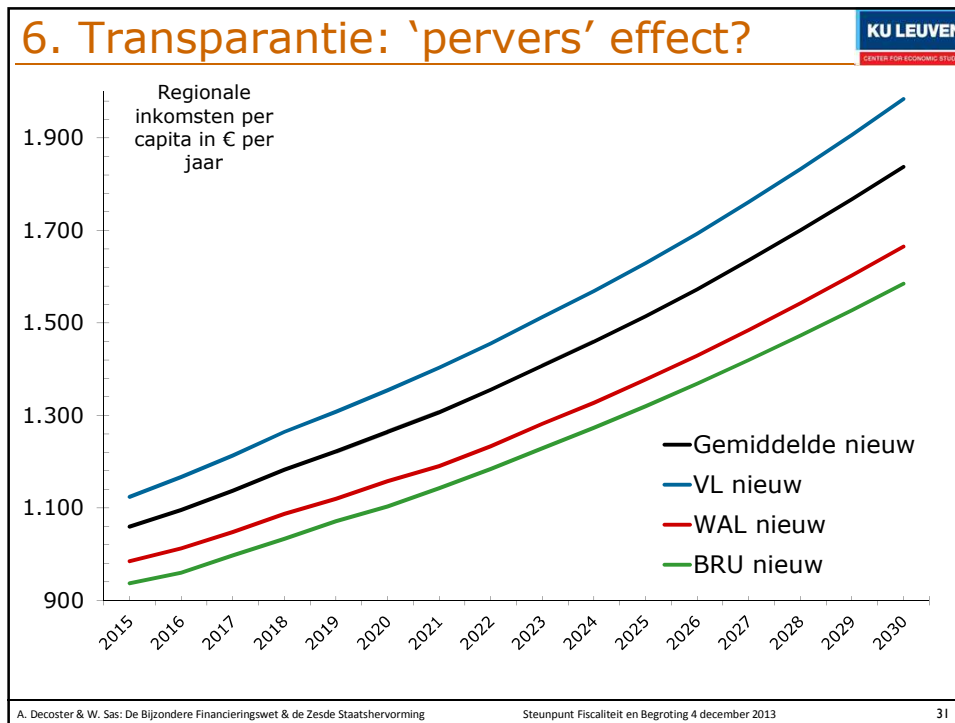
KU LEUVEN
CENTER FOR ECONOMIC STUDIES

- + Lambermont-turbo
 - + herschikking kleine dotaties
 - ? regionale opcentiemen
 - + negatieve term
- => geen 'pervers' effect meer

6. Transparantie: 'pervers' effect?

KU LEUVEN
CENTER FOR ECONOMIC STUDIES

Inhoud

1. Wat is er veranderd?
2. Het evaluatiekader
3. Fiscale autonomie
4. Responsabilisering
5. Solidariteitsmechanisme
6. Transparantie
7. **Winnaars-verliezers**
8. Besluit

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013 32

7. Geen structurele verarming

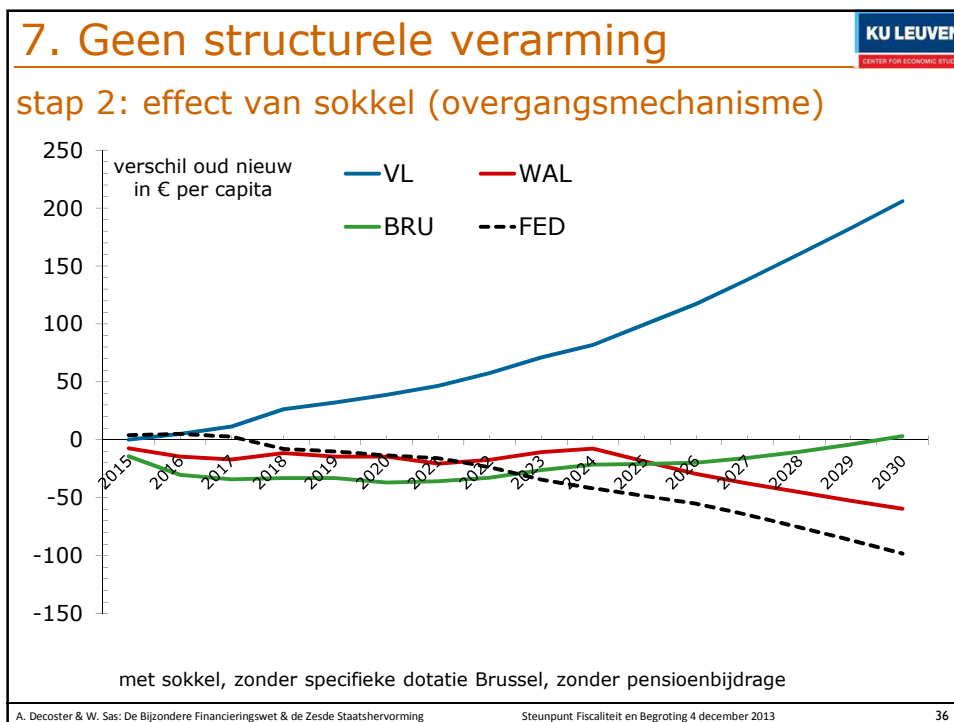
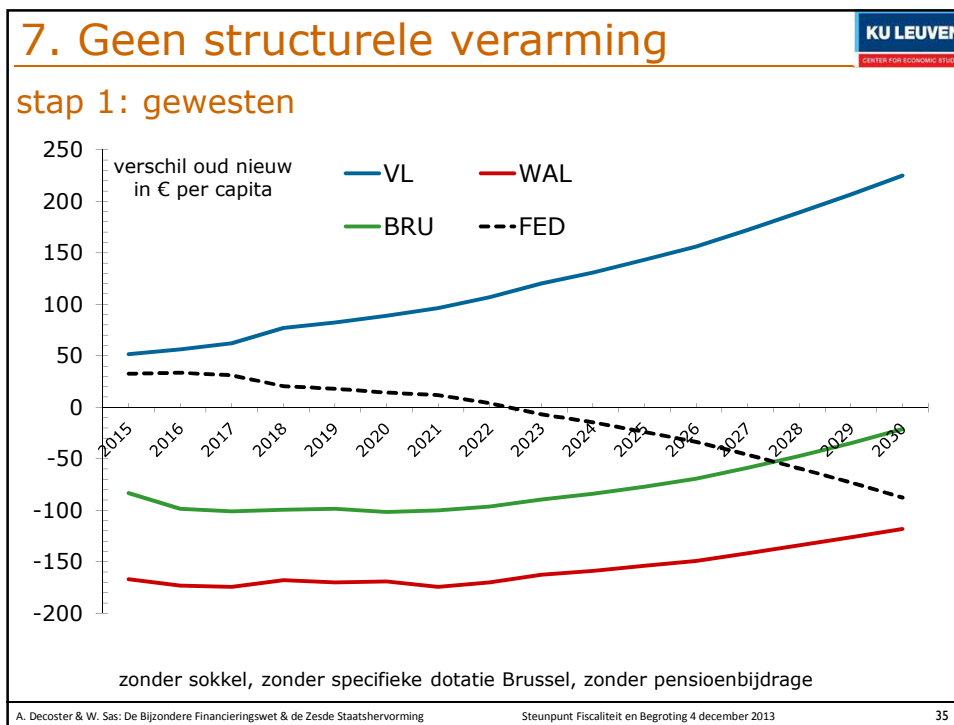
- Statisch perspectief
 - zonder dotatie Brussel
 - zonder pensioenbijdrage
 - zonder sanerings- en vergrijzingsbijdrage

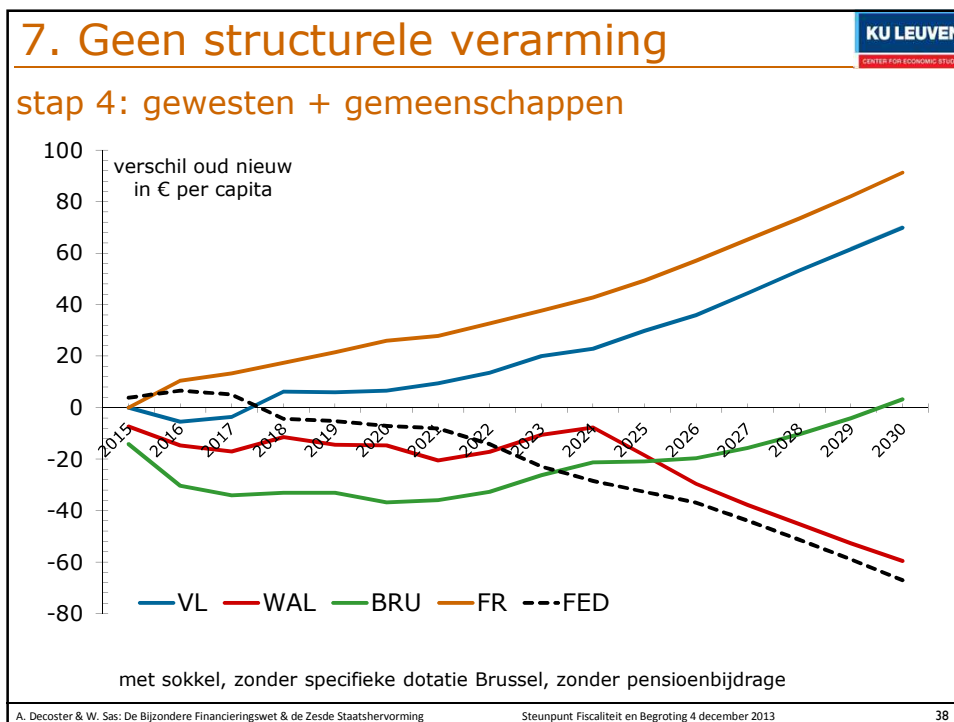
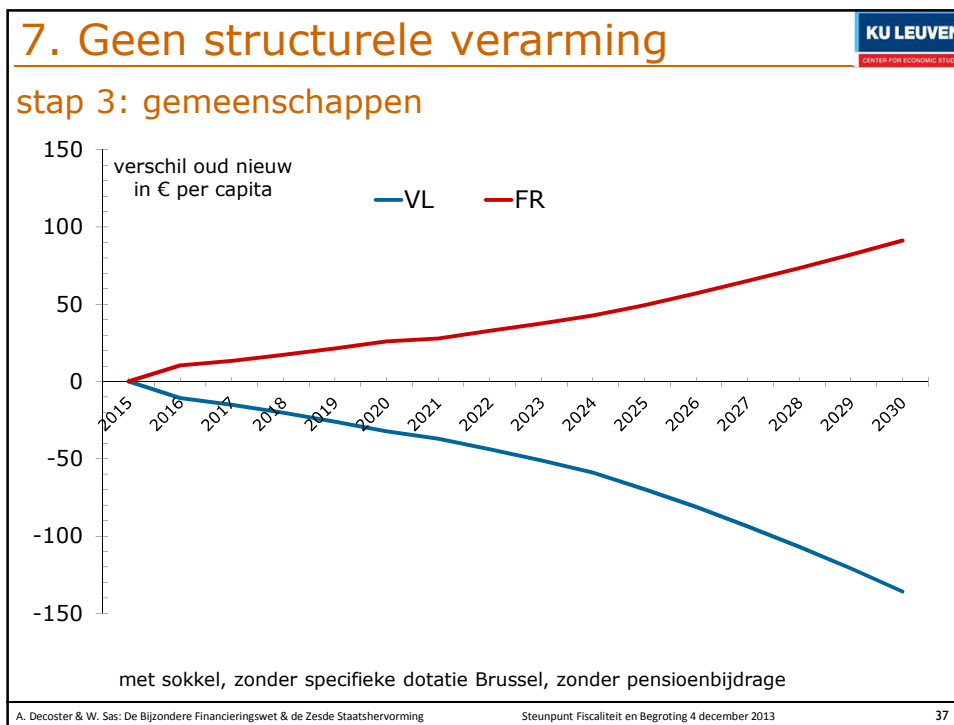
Tabel 3: Nieuwe versus oude BFW (in miljoenen €)

Vlaams Gewest	Vlaamse Gemeenschap	Vlaanderen (Gew.+ Gem.)	Waals Gewest	Franse Gemeenschap	Brussels Gewest
333	-135	198	-583	59	-68

7. Geen structurele verarming

- Dynamisch perspectief
- economische omgeving verandert (groei)
 - prognoses basisscenario NBB/FPB
- demografie verandert
 - prognoses basisscenario NBB/FPB
- aanpassing dynamische elementen BWF
 - welvaartsvastheid solidariteitsbedrag
 - groeivoeten dotaties
 - ...

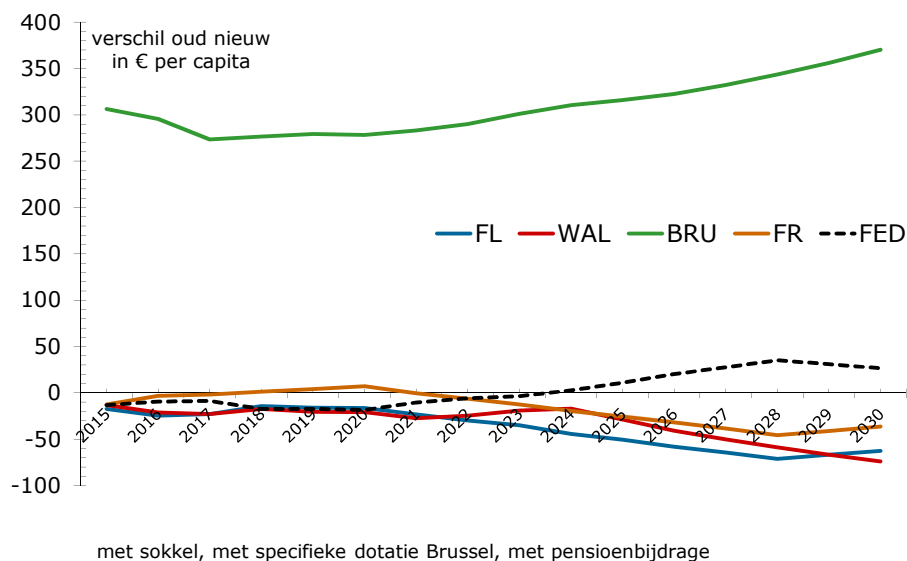

7. Geen structurele verarming

- Tussentijdse conclusie
(d.w.z. vóór Brussel, pensioenbijdrage, sanerings- en vergrijzingsinspanning)
- nieuw mechanisme:
 - in nadeel WAL & BXL
 - in voordeel Vlaams Gewest
 - in nadeel Nederlandstalige gemeenschap
 - gecompenseerd door sokkel (tot 2025)
 - die is belangrijk
 - afbouw na 10 jaar: vooral uitdaging voor Wallonië

7. Geen structurele verarming

stap 5: voeg dotatie Brussel toe en pensioenbijdrage

7. Geen structurele verarming

- zomer 2013: saneringsinspanning
- PB dotaties verminderd als volgt:
 - 2015: -1,2 miljard € (0,831 Gw; 0,365 Gm.)
 - 2016: -1,2 miljard €
- groeivoeten verminderd als volgt
 - dotaties PB-sleutel: 75% → 55% in 2017
 - Hybride dotatie: 100% → 55% in 2017
 - Dotaties OZ, GZ: 82,5% → 65%
- tenzij bij BBP-groei > 2,25%, dan ...

7. Geen structurele verarming

- waarom?
- primaire uitgaven gedecentraliseerd
- => manoeuvreerruimte sanering krimpt
- uitgedrukt a.h.v. concept
houdbaarheidskloof

7. Geen structurele verarming

- huidige schuldpositie is *onhoudbaar* als:

$$s_t > \sum_{k=1}^{T-t} \left(\frac{1+g}{1+i} \right)^k \cdot ps_{t+k}$$

- primair saldo: ontvangsten - primaire uitgaven:

$$ps_t = \frac{T_t - PU_t}{Y_t}$$

- laat toe uit te rekenen *hoeveel* primaire saldi moeten *veranderen* om gelijkheid te herstellen:

$$s_t = \sum_{k=1}^{T-t} \left(\frac{1+g}{1+i} \right)^k \cdot (ps_{t+k} + S2) \longrightarrow \text{houdbaarheidskloof (sustainability gap)}$$

7. Geen structurele verarming

Table 3.5: Results of the S2 indicator

	S2	IBP	LTC	INW
BE	7.4	1.0	6.4	-641.1
BG	2.8	0.5	2.3	-125.7
CZ	5.5	1.7	3.8	-352.3
DK	2.6	0.9	1.7	-202.8
DE	1.4	-1.0	2.4	-39.5
EE	1.2	0.5	0.7	-41.6
ES	4.8	2.9	1.9	-350.9
FR	1.6	0.6	0.9	-108.9
IT	-2.3	-3.0	0.7	179.6
CY	8.2	2.8	5.4	-593.0
LV	-0.7	0.7	-1.5	84.4
LT	4.7	0.9	3.8	-242.3
LU	9.7	1.2	8.5	-765.9
HU	0.5	0.1	0.3	0.8
MT	5.8	1.0	4.9	-328.1
NL	5.9	2.0	4.0	-412.7
AT	4.1	0.5	3.6	-248.7
PL	1.5	0.4	1.1	-52.5
RO	3.7	0.1	3.6	-165.7
SI	7.6	1.1	6.6	-412.2
SK	6.9	1.8	5.1	-435.6
FI	5.8	0.9	4.9	-341.3
SE	1.7	-1.0	2.7	-89.2
UK	5.2	2.6	2.6	:
EU	2.6	0.5	2.2	-115.1
EA	2.1	0.0	2.1	-142.2

Source: Commission services.

EC: 2012

Federaal Planbureau:

2010: 6,2%

2013: 5,1%

7. Geen structurele verarming

KU LEUVEN
CENTER FOR ECONOMIC STUDIES

- houdbaarheidskloof federale overheid constant houden (in % van primaire uitgaven)
- *impliceert*, bij decentralisatie uitgaven
- deel houdbaarheidskloof doorschuiven naar Gewesten en Gemeenschappen
- hoeveel?
- Saintrain (2013)
 - voor elke 10 miljard primaire uitgaven
 - 0,4% BBP
 - 20 miljard => 0,8% BBP als inspanning

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming

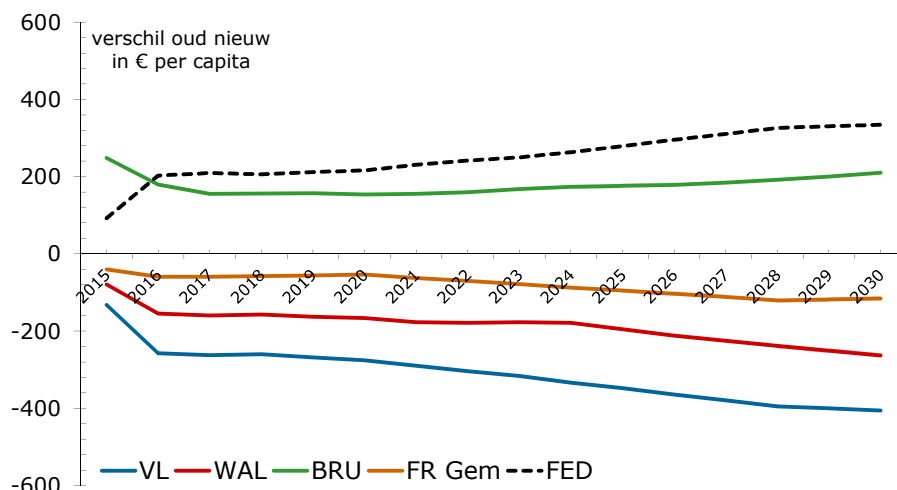
Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013

45

7. Geen structurele verarming

KU LEUVEN
CENTER FOR ECONOMIC STUDIES

stap 6: voeg sanering toe

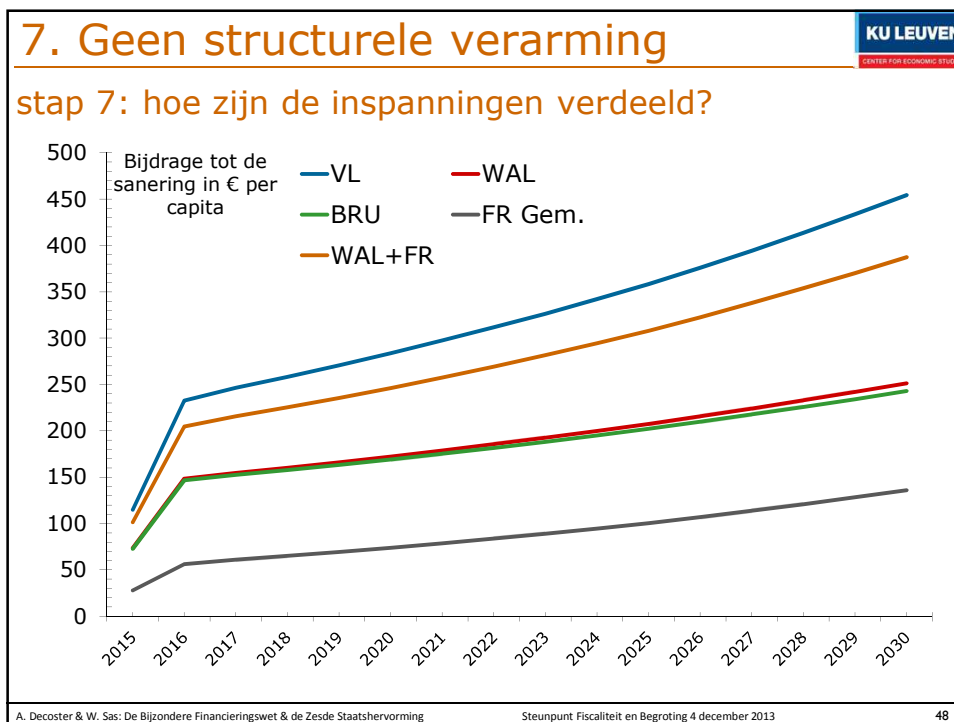
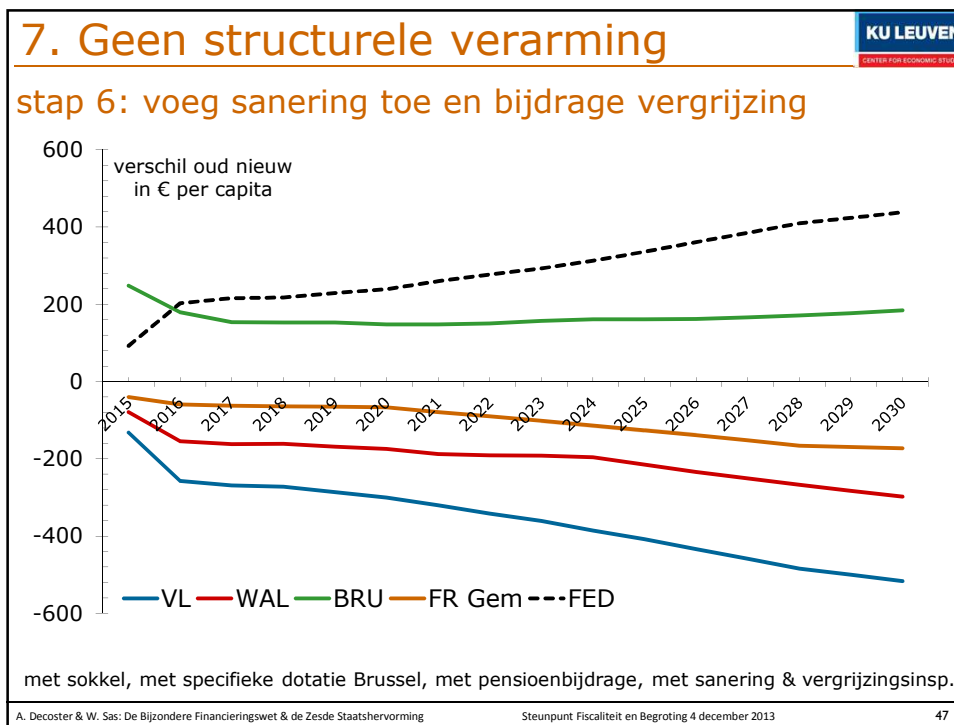

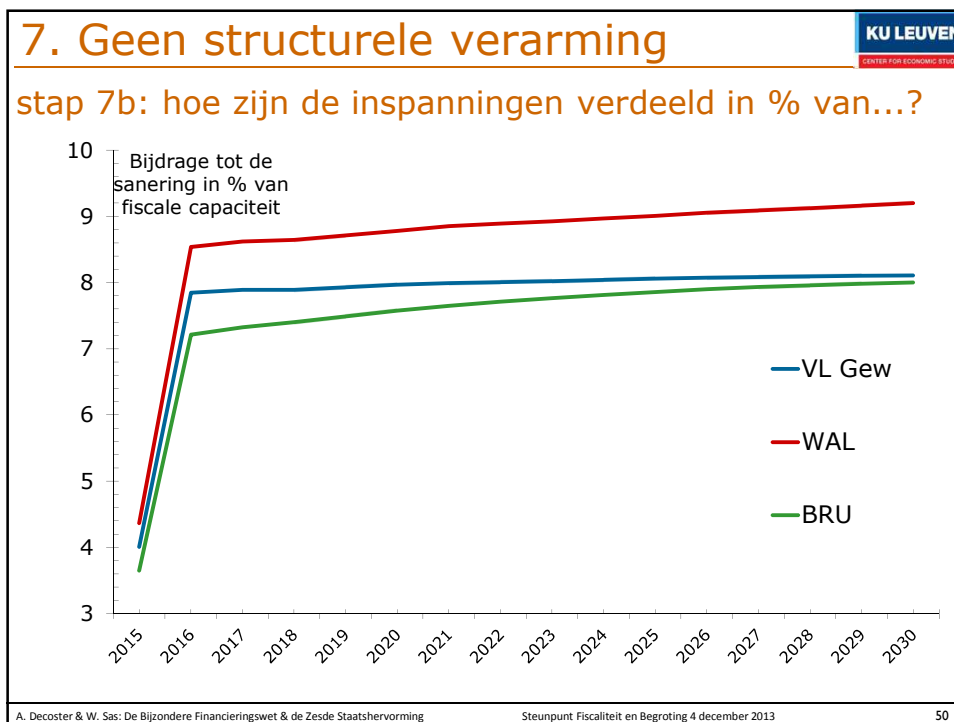
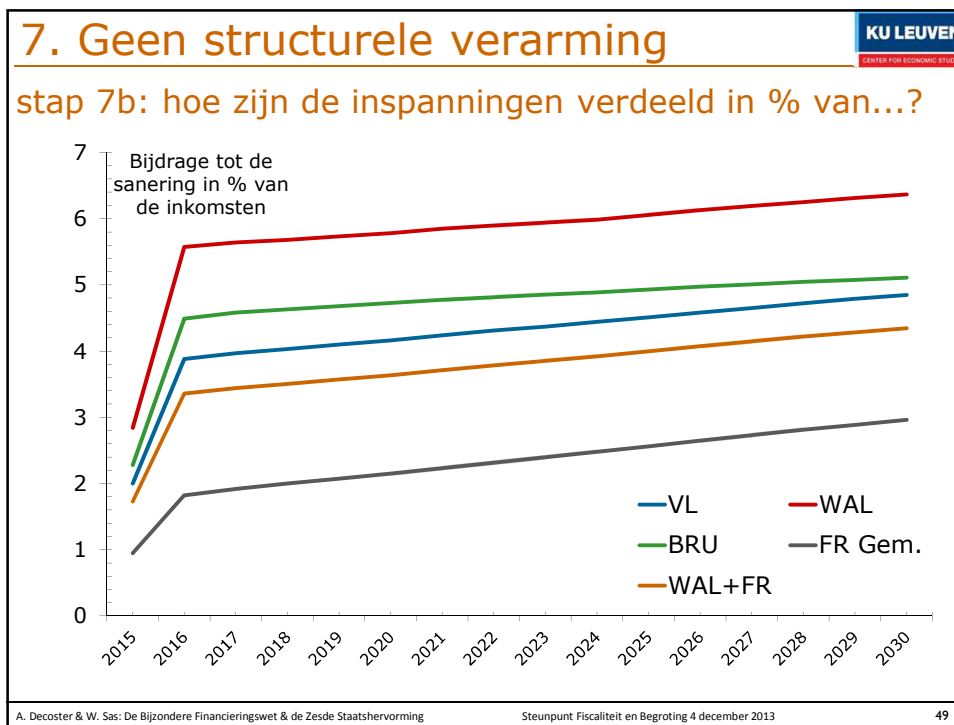
met sokkel, met specifieke dotatie Brussel, met pensioenbijdrage, met sanering

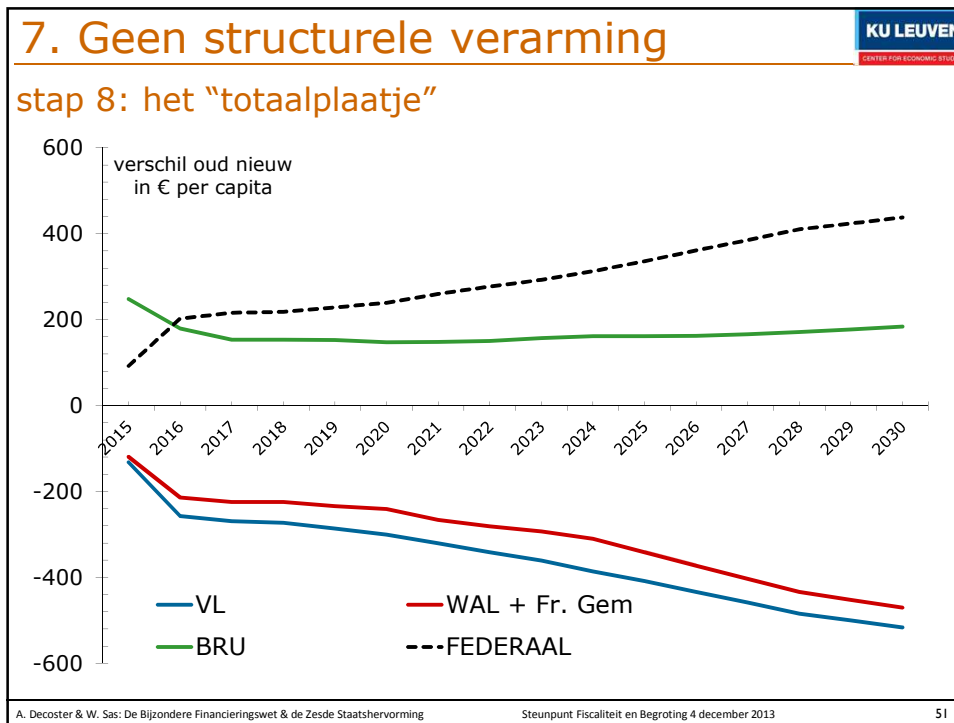
A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de 6de Staatshervorming

Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013

46

Inhoud

1. Wat is er veranderd?
2. Het evaluatiekader
3. Fiscale autonomie
4. Responsabilisering
5. Solidariteitsmechanisme
6. Transparantie
7. Winnaars-verliezers
8. **Besluit**

A. Decoster & W. Sas: De Bijzondere Financieringswet & de Zesde Staatshervorming Steunpunt Fiscaliteit en Begroting 4 december 2013 52

8. Besluit (1)

- afgetoetst aan 12 principes
- fiscale autonomie neemt toe met 2/3de
- FA: beperkte invloed op responsabilisering
- wel via dotatie arbeidsmarkt
- dotatie-financiering $\neq$ consumptiefederalisme
- ontwikkelingsval weggewerkt
- solidariteit met 27% afgenomen
- pervers effect door negatieve term weggewerkt
- transparantie toegenomen

8. Besluit (2)

- erschikking horizontaal: zeer beperkt (in globale BFW), geen winnaars/verliezers
- herfinanciering federaal
- bijdrage horizontaal: eveneens gelijk verdeeld

8. Besluit (3)

- eerder politiek dan technisch probleem
 - hoe belangrijk is “federaal”?
 - = “wie is mijn volk?” (tekst F. De Wachter)
 - geen econoom kan die vraag beantwoorden...